

Erdész újságírók találkozója Kardosfán

A SEFAG Rt. volt a házigazdája az erdész-újságírók találkozásának. Az összejövetelen ott volt valamennyi, az erdőgazdálkodással foglalkozó szaklap szerkesztője.

A gondolat régebben megfogalmazódott, hiszen *dr. Csö-tönyi József* évekkal ezelőtt már próbálkozott hasonlóval, s *Detrich Miklós*, a SEFAG üzemi lapjának szerkesztője is szorgalmazta az összejövetelt. Most az Erdészeti Lapok és a SEFAG közös szervezésében jött létre a találkozó.

Sok mindentől szó esett az eszmecserén, de a központi témára – az erdőgazdálkodás igazi arculatának érvényesítése a nagyközönség felé – mindig visszatértünk.

Burget Lajos (Nyírferdő) a „Gondolatok az Erdőgazdálkodás és közvélemény” című előadásában a PR-tevékenységgel kapcsolatban a következőket javasolta alaposabban figyelembe venni:

- **átrendeződték a tulajdonviszonyok.** Ma akár az erdőszetben, akár a faiparban egyaránt jelen van az állami tulajdon, a szövetkezeti és a magántulajdon, a különböző társasági formákkal elegyedve. Merőben új helyzetet teremtett

- **a piaczgazdasági viszonyok kialakulása.** Ez teljesen más szemléletet, magatartást követel minden szereplő részéről. Nem elhanyagolható, hogy

- **az erdészeti szervezetek szervezete is átalakult,** a részvénytársasági rendszer és az azon belüli önállóság mind a gazdálkodásban, mind az erdőművelésben, mind a foglalkoztatás terén új helyzetet teremtett. Nem mellékes, hogy

- **törvények születtek** a környezetvédelemről, földről, vadászatról, erdőkről, melyek nem minden esetben egyértelműek, a szükségesnél több feladatot rónak a végrehajtókra. Ezenközben

- **egyre több civil szervezet** lépett a színpadra, a szélsőséges zöldektől a mérsékelt segítőkhöz, melyeknek többségükben sajátos véleményük van az erdőgazdálkodásról, a termelésről, a közjóléti funkciókról, a vadászatról, ugyanakkor a kontroll egy új fajtáját honosítják meg. Nem hallgatható el, hogy

- **lényeges változáson ment és megy keresztül a sajtó,** melynek tulajdonosváltásai az esetek többségében nem hoztak pozitív eredményeket, ami elsősorban a külföldi tulajdonba került napilapok esetében érzékelhető. Ennek jelei a következők:

- **műfajok tűntek el,** szinte teljesen eltűnt a riport, a színes frás, helyükbe lépett a hűvös tényközlés, a mindenáron leleplezés, az úgynevezett tényfeltárás. Az erdővel kapcsolatban is a rossz értelemben vett szenzáció, a botrány élvez elsőbbséget. Nem könnyíti meg a helyzetet az sem, hogy a

- **hirdess és akkor írunk** gazdasági kényszer minden napos lett, ami magában hordja eleve az elvtelenséget. Kapcsolati rendszerünk építéskor különös figyelmet érdemel, hogy örömtelien

- **megszaporodtak a médiumok,** ami a sajtó egészéhez fűződő kapcsolatrendszer alapvető revízióját és reformját kívánja meg. És végül tudomásul kell venni, hogy a korábbi cikkrások, hagyományos sajtókapcsolatok mellett meghatározóvá vált a

- **marketing munka részeként megjelenő PR-tevékenység,** ami egy időben feltételezi az erdészeten belüli PR-munkát, a partneri kapcsolatok kialakításának módszerét és az újszerű sajtótevékenységet is.

Általános volt a vélemény, hogy igazán jó hatásokkal csak központi koordinációval működhet a rendszer. Az ötlesterű nekibuzdulások idővel elhalnak, és „lenullázódik” az addig elért eredmény.

A SEFAG Rt. minden igényt kielégítő házigazdának bizonyult. Az első nap eszemseréje után tanulságos terepi bejárást szervezett a Zelicségben, ahol a látottak filmre rögzíthették a résztvevők, hogy majdan illusztrációként köszönjenek a zselici bükkök, hársak, tölgyek.

Köszönjük a vendéglátást!

PÁPAI GÁBOR

Major László (balról) terepi ismertetését tartja.

A szerkesztők (balról jobbra): Viniczai Sándor, Krizsán Ferenc, Nyerges Éva, Detrich Miklós, Pais Judit, Nemező Ferenc, Pápai Gábor, Fónagy István.

1997 a harkályok éve

Ebben az esztendőben a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület nem egy madárfajt, hanem egy sok tekintetben hasonló életmódú, veszélyeztetett családot választott az év madarainak, mintegy felhíva rájuk a figyelmet.

A harkályoknak, mint valódi fán élő madaraknak, csaknem minden élettevékenysége a fákhöz kötődik. A legtöbb fán élő madár a fák lombkoronaszintjének lakója. A harkályok általában egy kihasználatlan életteret, a lombkorona és a talajszint közötti területet foglalták el. A családra jellemző jellegzetes alakjuk is mutatja, hogy milyen tökéletesen tudtak alkalmazkodni ehhez az élettérhez. Táplálékuk jelentős részét a fák repedéseiből, a kéreg alól, illetve a korhadt farészekből szedik össze. A fák fatestének mélyén megbúvó rovarlárvák eléréséhez tölcser alakú mélyedéseket vésnek erős csőrükkel. A különböző méretű fajok a fák más-más szintjén keresgélnek táplálék után. Így a legkisebb termetű kis fakopáncs a fák lombozatában, illetve a vékonyabb ágakon figyelhető meg leginkább. A legnagyobb termetű fekete harkály elsősorban a fák törzsén és vastagabb ágain keresgél táplálékot.

A harkályok odúlakó madarak. A párok a legkülönbözőbb fafajokban készíthetnek költőüreget. Ám nem építenek minden évben újat. Gyakran valamelyik korábbi lakosztályukat foglalják el újra, bár előbb kitaraktják az üreget. A leendő lakás helyének kiválasztásakor előnyben részesítik a korhadt fákat. A megfigyelések szerint puhafában 2 hét alatt készül el az odú, míg ugyanez keményfában duplannyi ideig tart. Egy-egy odú elkészítése során akár 100-150 ezer csőrívágásra is szükség lehet.

Mivel a harkályok mindennapi élettevékenysége szorosan kötődik a fák törzséhez, ezért az erdészek és a harkályok között egykor jelentős ellentétek voltak. Ez különösen a múlt század végén, illetve századunk első évtizedeiben csúcspontot ért el. Ebben az időben komoly szakmai viták folytak a „harkálykérdésről”, elsősorban német nyelvterületen. Az erdészek és madarászok között folyó meddő vita legnagyobb eredménye végül a harkályok jobb megismerése lett. A két fél igazán megvédése érdekében hatalmas mennyiségű kutatást végzett. Ennek során a harkályok életmódját, szokásait, táplálékuk összetételét sikerült alaposan megismerni. Szerencsére manapság már nincs „harkálykérdés”. A hazánkban előforduló kilenc faj évtizedek óta védett.

A múlt század végén Chernel István neves ornitológus a következőket írta a harkályokról: „A legtöbb faj valószínűleg nem fog alkalmazkodni, hanem – amiről már itt-ott meggyőződhetünk – azokról a területekről, ahol az erdőgazdaság a kertészethez közeledik, nagy arányokban virágágy-rendszer szerint dolgozik – aminek következménye a százasos, korhadt és odvas fák eltűnése – onnét a harkályok elköltözködnek, mert létfeltételük szűnt meg.” Szerencsére Chernel jóslata nem vált be, ami a harkályok jó alkalmazkodóképességével is magyarázható. A kilenc hazai faj közül hat egyedeivel gyakrabban találkozhatunk. A madarakkal

foglalkozó kutatók éppen napjainkban észlelik a fekete harkályok számának lassú emelkedését.

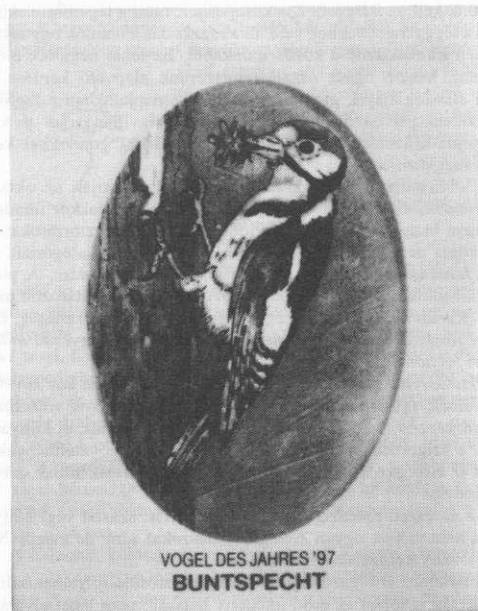
Minden olvasóban felmerülhet a kérdés, mit tehetünk harkályainkért. Közvetlenül a nyaktekercseken tudunk segíteni, mégpedig minél több „B” típusú madárodú kihelyezésével. Ez a faj akár nagyobb kertekben is megtelepíthető. A legtöbbet mégis élőhelyeik védelmével tehetjük, amiben az erdőtulajdonosokra és az erdőket kezelőkre hárul a legtöbb feladat. Idős fák, facsoportok, valamint odvas fák megmarásával tehetjük a legtöbbet harkályainkért. Ráadásul a harkályok odúkészítő tevékenységük révén számtalan más odúlakó madárfajnak készítenek fészkelőhelyet, ezáltal tevékenységük pótolhatatlan.

ANDRÉSI PÁL

A harkályok éve embléma.
(Matyikó Tibor rajza)

A Németországban megjelenő emléklapok

DR. FIRBÁS OSZKÁR

Az erdészeti oktatás módszertanának sajátosságairól

Egy társadalom sorsát legdöntőbben annak a tanításnak és oktatásnak az irányultsága, eredményessége szabja meg, amellyel felnevelti gyermekeit, ifjúságát. Ezerszáz éves múltunkban nem véletlenül jártunk közel a csúcsához 1896-ban a Milleneumkor. *Báró Eötvös József* oktatáspolitikája és annak eredményessége Európában is példamutató volt. *Gróf Klebelsberg Kálmán* elhivatottságának köszönhetjük, hogy Trianon után talpra tudott állni a nemzet és egy évtizeden belül mind gazdaságilag, mind a kultúra terén Európa élvonalába kerülhetünk. Mindkét időszakot egyértelmű világnézeti irányultság, megállapított gazdaságpolitika és kikristályosodott erdőgazdálkodás jellemezte. Gondoljunk csak az 1923-ban megalkotott európai hírvélföldfásítási törvényre.

Napjainkban az ország sorsát irányító középkorosztályokat a világnézeti bizonytalanság és a még bizonytalanabb gazdasági, szakmai irányultság jellemzi. Sajnos nincsenek karizmatikus egyéniségek, mint amilyenek a már említett géniuszok voltak. Ezért kell a magyar oktatásügy egész területén egyesíteni erőnket, hogy ne szakadjunk le az európai fejlődés fő irányítójáról.

Sajnálatos, hogy napjainkban a tantárgyelmélet nem jutott el a termelés és a tudomány komplex értelmezéséig és gyakorlati felhasználásáig. Az emberiség ismeretanyaga állandóan és egyre dinamikusabban nő. Az oktatás nem tud lépést tartani vele. Az oktatást tömegesítettük. De hogyan? Kirívó példaként említem a kémiát, amelyben a legkorszerűbb részecskeelméletet már az általános iskolákban is igen részletesen tanítják, ugyanakkor más tantárgyak – pl. a földrajz – még a középiskolában is megmaradtak a középkori kézirézés szintjén. Így szinte lehetetlen a tanulókkal való egyéni foglalkozás, akiknek biológiai érettsége, családjától kapott szellemi tőkéje, személyiségének fejlettsége minden tanulónál egyedi. Egy ismeretanyag feldolgozásánál óhatatlanul igazodnunk kell az átlagoshoz, a közepeshez, mert a legerősebbekhez vagy a leggyengébbekhez való alkalmazkodás a tanuló egy részét teljesen kirekesztené a közös munkából. Ez tehát nemcsak módszertani, hanem egész oktatásrendszerünk alapvető kérdése is. Ilyen állásfoglalások megtárgyalása lenne napjainkban a legfőbb feladat, ehelyett iskoláink osztályterem-fűtési, villanyáram- és víz-díjszámla-kifizetési, és van ahol krétavásárlási gondokkal kell, hogy megküzdjenek.

Feloldhatatlan ellentmondás, hogy emelni akarják az oktatás színvonalát, az általános műveltség szintjét, ugyanakkor mindehhez nem biztosítanak sem elég időt, sem kellő pénzforsorokat. A pedagógia nem ismeri a sietés, sem a megalkuvás kategóriáit.

A tanulás napjainkban szó szerint élet-halál kérdése. A piacgazdaságokban a munkanélküliség évtizedekre meghatározott mértékű. Kivédéséhez új képességek kifejlesztésére van szükség. *Ok-tatási rendszerünknek több, új tudományágakat is egyesítő művelődési folyamattá kell válnia.*

Ok-tatásrendszerünk nem felel meg napjainkban a kor követelményeinek, így szakmai oktatásunknak sem. Meg kell változtatni a tanárképzést. A tanárnak meg kell felelnie korunk új kihívásainak, a szigorúan vett magasszintű pedagógiai követelményeknek kívül az erős gazdasági kihívásoknak, a kontrasztelekcióknak, a korrupciónak.

Az erdészeti módszertani kutatások a XX. század végi kihívásokra nem tudnak ugyan kielégítő válaszokat adni, de megpróbálnak néhány kérdésben állást foglalni.

A tartamos erdőgazdálkodást, amely biztosítja folyamatosan az emberiség számára az erdő játékos hatásait, nem lehet elválasztani a környezetvédelemtől és a természetvédelemtől. Az erdőgazdálkodásra jellemző, hogy évszázadokon át tartó ciklusban, főleg vegetatív termelésel foglalkozik, hogy az *egyetlen olyan természetes rendszer, amelyben felhalmozódás valósulhat meg*, hogy ellene hat minden mesterséges tevékenység káros hatásainak.

Hazánkban mintegy 200 éve folyik erdészeti oktatás. Selmecebányán önálló erdészeti tanintézet alakult 1808-ban 1883-ban kezdte meg működését Ásotthalmán az első erdőőr szakiskola. A középfokú képzéssel kiegészítve, a háromszintes képzés csak 1948-ban indulhatott meg az erdőszegmázi megszületésével Esztergomban, amelynek elindításában magam is közreműködtem. Sajnos egyik szinten sem tanítottak akkor pedagógiai végzettségű tanárok. Az elmúlt 25 év kivéve, módszertani ismeretek nélkül folyt a szakmai oktatás és a szakmai tankönyvek megírása is. Jellemző, hogy az első pedagógiai-didaktikai alapon megírt erdőszakközépiskolai tankönyv, az erdőhasználati, 1971-ben látott csak napvilágot.

A korszerű módszerek elsajátításában nagy jelentőségű volt az 1967-ben Gödöllőn megindult erdőmérnök-tanárképzés. 1994-ig 73 erdőmérnök szerzett erdőmérnök-tanári oklevelet Gödöllőn. 1992 óta a soproni egyetemen képezzük az erdőmérnök-tanárokat. Eddig 30 erdőmérnök szerzett tanári oklevelet Sopronban, s jelenleg (1996) nyolc erdőmérnök áll tanári államvizsga előtt.

Az erdészeti módszertan megalapozását az első időkben a Gödöllőn végzett erdőmérnök-tanárok végezték.

A múlt századi erdőszekézés lényege az igazi erdőelés volt, amit napjainkban csak a néhány órás erdei kirándulás képvisel. Az erdőhöz kötődő, szívvel-lélekkel erdész ma már nagyon ritka. Ezért lenne igen nagy szükség az *erdőszekézés mindhárom szintjén a tanulmányok megkezdése előtti évben a kötelező egyéves szakmai gyakorlat újbóli bevezetésére.*

Az elmúlt 40 évben az a tudománytalan felfogás, hogy az erdő csak faanyagtermelő tájelem, eléggé eluralkodott és nagy károkat okozott. Az erdők oxigéntermelő, vízháztartás-szabályozó sokféle védő és egyéb szociális, vagy immateriális hatásairól beszélni sem volt szabad. Tölem számos alkalommal vonták meg a szót 15-30 évvel ezelőtti konferenciákon, megbeszéléseken, fenti véleményem hangoztatásakor.

A tartamos erdőgazdálkodás koncepciója most van újra kibontakozóban. Az utóbbi néhány évben jelentősen megváltoztak az erdő tulajdonviszonyai. Sajnálatos, hogy míg a magánosítás miatt sok helyen az erdőterületek elaprózódása következett be, addig a már globálisá váló és az emberiség létét alapjaiban veszélyeztető bioszféra problémák megoldásában éppen a nagyobb tömbökben álló erdők célszerű egységes kezelése jelentheti csak a sikert. Ezt az erdészeti oktatásnak erőteljesen tükröznie kell.

Az elmúlt évtizedekben az erdő és az erdőgazdálkodás érdekeit semmibe vevő rendeletek tömege jelent meg. A szakma erőteljesen visszaszorult, presztízse csökkent. Az erdőgazdálkodás több területén sajnos még napjainkban is meghatározó és döntő a termelékenység, az önköltség, a hatékonyság, a mindennáron való nyereség hajszolása, a közösségi és a szakmai érdekek ellenére is. Így van ez máshol is. Közismert, hogy egy hasnyalómirigy operáció mennyi ideig tarthat, hány fős asszisztencia működhet közre, mennyi és milyen gyógyszert használhatnak fel és egyáltalán mennyibe kerülhet, azt egy jogász vagy egy pénzügyi szakember, legjobb esetben egy közgazdász dönti el.

Szigorú üzemtérvi előírásaink ellenére az elmúlt évtizedekben hozzányúltak a felhalmozott erdőtükhöz.

A magánosítás következtében több ezer hektáron letarolták az erdőket. Az erdőfelügyelőségek jelzése szerint több ezer per folyik jelenleg, amelyekben majd elmarasztalják ugyan az engedély nélküli erdőirtókat, ezzel azonban nem állíthatók vissza a 90-100 éves korú faállományok.

Ilyen gazdasági háttérrel nem várható az erdészeti oktatás fejlesztése. A középiskolák és szakkunaképzők már évekként ezelőtt átkerültek a Művelődésügyi Minisztériumhoz, csupán presztízis okokból. Onnan előbb a megyékhez, majd a városi önkormányza-

tokhoz. Naivitás elvárni a helyi szervezettől, hogy az országos besikolozású intézményeket kellően támogassák. Meg is kezdődött egyes iskolák megszüntetésének, vagy osztályszámcsökkentések folyamata. Míg nem rendeződnek az iskolafenntartó hatóságok viszonyai, addig naivitás bármiféle fejlődést remélni.

A jelenlegi óra- és tantervek összeállítása nem szolgálja előnyösen az erdész szakemberek képzését, azok alapvető elképzelésbeli és súlyos didaktikai hibákkal terheltek. Csak egy példa: Eltörölték vagy 20 éve az erdészeti növénytan tantárgyat, helyette biológiát kell tanítani az erdész szakközépiskolákban, mivel azt mondták a művelődésügyi minisztériumban indokolásul, hogy a „sorból nem lehet kilőgni”. Nos a biológia tankönyvben a morfológiai részben 1996-ban a tölgy 5 sorban, a bükk 3 sorban van megemlítve. Ehhez azt hiszem kommentár sem kell. Előírták, hogy mit tanítsunk, azt szerencsére nem, hogy hogyan.

Az erdészeti szakközépiskolák az elmúlt 25 évben elvesztették igazi szakmai jellegüket, amelyek 40 évvel ezelőtt még nagyon eredményesen járultak hozzá a kiváló erdészképzéshez. Kérdés, hogy az erdészeti oktatás mikor kerülhet ki ebből a mély válságból. Erdész szakközépiskoláink heroikus küzdelmet folytatnak azért, hogy a lehetetlen helyzet ellenére biztosítsák az erdészképzést.

FIRBÁS GYÖRGY

Középiszkolás diákszemmel a CAPE COD, „Amerika keze”

A természet sajtós törvényei alapján kialakult földrajzi csodák mindig nagy izgalomban tartottak, de az Amerikai Egyesült Államok Massachusetts államában található Cape God félsziget minden eddigi elképzelésemet felülmúlta. Családi hagyományok alapján, főleg nagyapám hatására régóta erős szálak fűznek a természethez, különösen az erdők varázslatos világához. *Mint cserediáknak lehetőségem volt egy évet az USA-ban tanulnom* és ez alkalommal eljutnom a csodálatos Cape Cod félszigetre és annak erdei és tengeri vegetációjának megtekintésére. Erről szeretnék most beszámolni.

Sűrű felhőzet fogta körül a repülőgépet, amikor, a rövid látogatásra szóló meghívásnak eleget téve, leszálláshoz készülődtünk.

Már messziről feltűnt, hogy „Amerika keze”, amelynek alakja valóban egy kinyújtott kéznek tűnt a magasból, az összefüggő erdőségek hazája, amit csak néhol szakít meg egy-egy tó, egy-egy kisebb mezőgazdasági terület. A repülőgépből kiszállva azonnal megcsapott az Atlanti-óceán felől fújó hűvös és sós szél, amely végigkísérte egész kirándulásomat. A repülőtéren egy szándékosan otthagyt „vándorkő” jelezte, hogy valaha itt húzóódhatott a legutóbbi jégkorszak okozta eljegesedés határa.

A várost, ahová érkeztem, *Hyannisnak* hívják, nagy turistaközpont. Szinte teljesen körülöleli az erdő. Látóhelyemre érkezve újabb fantasztikus látvány fogadott. Szobám ablakából csodálatos tavacsákra, egy tengerszemre láthattam rá. Jellegzetesen sötétlett a tavat szorosan körülölelő fenyőerdő, amelyben később kirándulásokat tettem. A tengerszem partja igen tagolt volt, mindenhol áthatók voltak kisebb-nagyobb öblök, szigetek, zátonyok. A tó víze kristálytisztának látszott, bizvázt inni lehetett volna belőle.

Én a magyar erdőkhöz szokott szemmel indultam el tűráimra, így persze nyomban feltűnt néhány érdekesség. Az eddig csak repülőről áttört erdő úgy tűnt, mintha méreteiben összezsugorodott volna. A fák alacsonyok – 8-10 méter magasak – voltak és mind észak felé hajlottak. Ezt bizonyosan az állandóan fújó óceáni szél okozhatta. Arrafelé csak kizárólag fenyőket láttam és a fenyők, természetüknek megfelelően, aljnövényzetet nemis tűrtek meg maguk alatt.

A szakmai módszertan vizsgálódásának klasszikus területe a szakközépiskolai oktatáshoz kapcsolódó módszerek vizsgálata. Ehelyett mostanában elsődlegesen **harcolnunk kell** iskoláink életben maradásáért, szakmai jellegük megerősítéséért, azért, hogy az alapképzést minél előbb váltsuk külön a szakmai képzéstől. A szakmai egyéves előgyakorlatok újbóli bevezetése elől már nehéz lesz kitérni, mint tették azt 30 éven át. A munkanélküliség, a szakiskoláinkba való bejutás szűk volta most lehetővé teszi az előgyakorlat sima bevezetését, ahogyan ez már megtörtént a hatvanas évek elején.

Sosem volt időszerűbb Galilei négy évszázaddal ezelőtti megállapítása: **„Az embert nem lehet valamire megtanítani, csak hozzá lehet segíteni ahhoz, hogy a tudást maga szerezze meg!”**

A hagyományos tanítás-oktatás helyett a jól kiválasztott ismeretanyag elsajátításában a vezérelt tanulás minél eredményesebb formáit kell alkalmazni: a tanulók szerepének kiszélesítését már a tervezésben, a szervezésben, majd a megfigyelésekben, a feladatmegoldásokban és személységük minél teljesebb kifejlesztésében! **A tanulókat alkalmassá kell nevelni az önálló tanulásra!** A jelenségek alapjainak feltárására, analizálására és a szintézisek önálló elvégzésére, egészen a legmagasabb szellemi tevékenységnek, azaz az önmagunknak adott feladatok minél eredményesebb megoldására.

A terület rendezett és tiszta benyomást keltett. Az erdészet fegyveres járőrei óránként indultak napközi ellenőrzésre. Minden szemetet összeszednek, ha valakit szemetelésen érnek, azt akár ezer dollár (!) büntetéssel is sújthatják. Érdeklődésemre elmondták, hogy ilyesmire alig kerül sor, mert a látogatók kötelességüknek érzik a tisztaság betartását.

A félsziget vége lepusztult alacsony dombszággal indul és lassan megy át egy földnyelvére, amit mindkét oldalról az óceán erős hullámverése ostromol, Cape Codot délről igen erősen rombolja a Golf-áramlás, ami a partszakasz folyamatos pusztulását okozza. A levegő olyan tisztának tűnik, hogy jóleső érzéssel lehet „beleharapni”. A félsziget északi részén az erdőséget fleváltja a homokdűnék sokasága és itt az ún. „Lower Cape”-nél kezdődik a Nemzeti Tengerpart, azaz a National Seashore.

Mint később megtudtam a félsziget erdőségeit főleg fenyők és tölgyfák alkotják. Az erdő az egész területen védelem alatt áll. Az óceánpart igen gazdag különféle lélelőnyekben. Lenyűgöző volt az úgynevezett „apály-séta”. Az ár-apály különbség mintegy 8 méteres, ami lehetővé teszi, hogy apálykor igen messzire be lehet sétálni a vízelen óceánmederbe. Az iszapban áskálódva különféle kagylók, csigák, kisebb halak, rákok, medúzák találhatók. Soha életben nem láttam még addig nagy tuskés rákot.

A Cape Cod területének több, mint 60%-a erdő. Ipari terület nincs, a mezőgazdasági és lakott terület teszi ki a többi részt. A félsziget lakossága főleg halászatból él vagy az erdőgazdaságnál dolgozik, vagy málnát termelő farmer. Jómagam számos málnaföldön is jártam.

A halászok különös életet élnek. Egész éjszaka a tengeren leszik a zsákmányt, nappal pihegnek. A halászatban a rákászat a fő szakág. A centiméteres méretű rákoktól a félméteresig minden fajta előfordul.

Az erdészeti dolgozók munkáját sjanos nem volt lehetőségem közelről tanulmányozni, de naponta láttam az erdészeti dolgozók területfenntartó és szemszédő munkáit. Mindegyiküknek jól felszerelt gépkocsijuk van, ahol nemcsak a lapát meg az ásó, to-

vább más egyéb szükséges felszerelés található a mindenféle te-
repen jól mozgó kocsiiban, hanem mindegyikük rádiótelefonnal is
felszerelt, bármikor elérhető, s bármikor kapcsolatba lehetnek
a központtal. Számomra ámulni való volt az erdei szemétszedő
gép felszereltsége.

Rövid látogatásom utolsó napján nagy köd volt. Ültem az in-
dulásra kész repülőgépre és összegeztem élményeimet. Úgy gon-
dolom a Földet és annak élővilágát csak átmeneti kezelésre kapták
meg az emberek. Az érintetlen természet legértékesebb részeit kö-
telességünk megőrizni. Utódaink számára való megőrzésre példát
mutat az Egyesült Államok-beli Cape Cod.

Hazánkban is létezik számos olyan értékes terület, amelynek
megőrzése, érintetlenségének megóvása a mi feladatunk. A Bükk
Nemzeti Park erdeinek fenntartása, a bakonyi bükkösök védelme
ugyanilyen feladatot ró rák is. Ha már veszélybe sodortuk a Ba-
latonunkat és számos más csodálatos területünket, a meglévőkre
kellene nagyon vigyázni, ahogyan azt teszik Cape Cod-ban is. Biz-
tos vagyok benne, hogy még visszatérek arra a csodálatos óázisra.

Hatvan évvel ezelőtt, 1937. március 29-
én egy virágcserepben lévő tölgycse-
metét ültettek el Szentesen a Polgári Le-
ányiskola előtt. Ma ez a fa megnőtt, kerü-
lete 1997. március 15-én 330 cm volt. Alata
egy emléktábla található a következő szö-
veggel:

„1936. augusztus 9-én a Berlińi Nyári
Olimpia Játékokon Lőrincz Márton a kö-
tőtfogású birkózásban, légsúlyban olim-
piai bajnokságot nyert. A győzelem emlé-
kére kapott tölgyfa csemétét itt ültette el
1937. március 29-én, mint a város tiszte-
letheli tagja.”

Lőrincz Márton sorsa XX. századi ma-
gyar sors volt. 1911. október 12-én szüle-
ttet Korondon. Édesapja 1916-ban hősi ha-
lált halt Magyarországon, szűkebb hazája a
Székelyföld védelmében. 1922-ben aszta-
losinasnak ment Székelyudvarhelyre a
Gyárfas-féle műhelybe. Itt jött rá, hogy a
Romániához csatolt területen mint magyar
nem tudja kifejleszteni kivételes tehetségét
a birkózásban. Magyarországra jött, a ceg-
lédi MÁV kirendeltségén kezdett el dol-
gozni és tovább folytathatta a birkózást.

1934-ben a Európai Bajnokságon nyert
aranyéremmel robban be a birkózó sport
élvonalába. Csak alig kerül be a 300 fős(!)
magyar 1936-os olimpiai keretbe, mert
csak ekkor tért át a szabadfogásról a kö-
tőtfogású birkózásra. 1936. augusztus 9-én
a döntőben Svensont győzte le pontozással
és így nyert olimpiai emlékműt hazájá-
nak.

A trianoni határ meghíúsította, hogy
szerettei fogadhasák 1936-ban a Keleti pá-
lyaudvaron a hazatérő fiukat. Erre csak úgy
négy év múlva került sor 1940-ben, amikor
ő tért haza övéhez Korondra, ahol a faluja
nagy szeretettel fogadta az elsodort fiát.

1936-ban két hétig Romániában is öles
betűs újságcímek adták hírtül, hogy olim-
piai bajnok született az ősi „Dák földön”.
De Lőrincz Márton minden mázas hazacsalo-
gató hívo szóra nem ment haza Korond-
ra, nem volt hajlandó román színekben in-
dulni és az első román olimpiai bajnoknak
lenni. „Igaz, hogy Romániából mentem el,
de édesanyám székely asszony” – jelentette
ki.

Egy tölgyfa története

Mivel nem tudta az aranyérem mellé ka-
pott tölgyfa csemétét „szülőföldjén” el-
ültetni, a következő levelet írta:

*Nagyságos Polgármester Úr!
Tekintetes Képviselő Testület!
Mélódattassék megengedni, hogy elsősorban is hál-
ás köszönetet mondjak Csongrád vármegye és
Szentese város nagytelkinteti vezetőségének, vala-
mint a város közönségének szentesi szereplésem
alkalmából történt végtelenül megtisztelő ünne-
pélyes fogadtatásért és vendéglátásért.*

*Még fülemben csengenek a vármegye és a város
vezető Urai által hozzám intézett szíves szavak,
amelyekben úgy az Alispán Úr Önméltósága, mint
a Főjegyző Úr Ónagysága engem, a hontalanná
vált magyar olimpikont Szentese város fiának fo-
gadott, mindaddig, míg szülőföldemet elenségy
tapossa.*

*Ennek hatása alatt és a vendéglátó nagynevű
Szentesi Munkás Testező Klub, valamint annak
elnöksége iránti tiszteletből elhatároztam, hogy
a berlińi olimpián nyert tölgyfacsémétemet Szent-
ese városának ajándékozom, illetve ott ültetem
el, ha ezt a város közönsége nevében Polgár-
mester Úr, illetve a telk. Képviselő Testület elfogadja
és annak megfelelő méltó elhelyezést biztosít.*

*Hirdesse ez a tölgyfa Szentese városa iránti sze-
retetemet és legfőképpen azt, hogy bár az ország
sok városa megtisztelt ünnepelésével, szíveshöz
mégis ez a nemes város férközött a legközelebb,
amikor fiának fogadott.*

*Amidőn Polgármester Úrnak és a város egész köz-
önségének ászinte tiszteletemet és nagyrabesü-
lésemet nyilvánítom,*

*maradok városuknak fű fia:
Budapest, 1936. évi október hó 5. napján.*

*Lőrincz Márton
olimpiai bajnok*

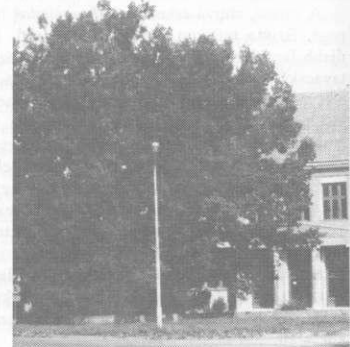
Lőrincz Márton a II. világháború to-
vább sodorta. Szinte utolsónak hagyta el az
ostromlott Budapestet társával együtt, az
ugyancsak olimpiai bajnok Zombai Ödön-

nel. Egy orosz páncélokóllal kilövik az au-
tóját, csak ketten maradtak életben.

Németország, Franciaország, Kanada
után került az argentinai Balase-be. Itt kez-
dett új életet, és az 1970-ben bekövetkezett
haláláig állandóan vágott, hogy hazatérjen
Korondra és fogadott városába, Szentese.
„Meglássátok, hogy repülővel milyen
gyorsan hazáérek” – mondotta. Sajnos ez
a vágya nem valósulhatott meg, előbb halt
meg, mint kívánsága teljesülhetett volna,
hogy hazájából távozzanak a megszálló
csapatok és hazatérhessen.

E sorok írja talán az utolsó életben lé-
vő személy, aki 1937. március 29-én egy
göngyötyöt dobott a faültetésnél. Ezért ja-
vaslom, hogy az Országos Erdészeti Egye-
sület, az Állami Erdészeti Szolgálat gon-
dozásában, és az erdészek csemetenevelő
munkájával a Magyar Olimpiai Bizottsággal
közösen a szentesi Lőrincz Márton-féle
tölgyfa terméséből nevelt csemétéből min-
den élő magyar olimpiai bajnok kapjon egy
példányt, és ültesse el oda, amely a leg-
kedvesebb hely neki, de feltétlenül vigye-
nek egy fát Korondra, Lőrincz Márton szü-
lei sírjára és egyet Lőrincz sírjára Argen-
tínába, és ekkor ez a fa összekötne a szüleit
és őt, és megadta az utolsó kérése, hogy
„hazatérjen”.

Mészáros Gyula

Mecseki séták

vetélkedő volt a Melegmány-völgyben

A térség általános iskolái mérték össze tudásukat a színvonalas versenyen. Szép kiállítású feladatlapokon 31 kérdésre kellett válaszolni a rendelkezésre álló két óra alatt. Az erdei séta során a terepen látottak adtak szemléltető segítséget a nebulóknak. Négy kilométert kellett megtenni a versenyzőknek, így nemcsak a szellemet, de a lábakat is sikerült megtornáztatni a szervezőknek.

Néhány a kérdések közül:

Domboldalon miért padkázással ültetik a csemetéket?

A Mecsekben melyek a fő fajok? Melyek ezek közül őshonosak?

1 m³ fából kb. hány gyufaszál készíthető?

Milyen védett növényekkel találkozhat?

Az egyes turistajelzések miről tájékoztatnak?

Melyek azok az állatok, melyek nemcsak az erdőn élnek, hanem a lakott területekre is beköltöztek?

Sok-sok hasonló vetélkedő megrendezésére volna szükség, és biztos hogy az eredmény nem marad el.

○

„Erdei mesék, versek, rajzok” kiállítása, melyet a Mecseki Erdészeti Rt. Erdői Iskolája szervezett.

A több mint száz alkotást a megye 22 oktatási intézményéből küldték el a

Mecseki Erdészeti Rt.

és Adorján Rita tanárnő fáradhatatlan munkáját.

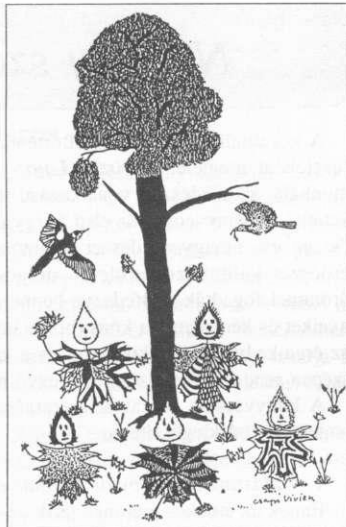
Az immár országos programban résztvevők tudják, hogy munkájuk és a befektetett anyagiak csak évek múl-

Természetismereti Központ Pécs – Árpádtető, 7628 Tel.: 72/328-527

va hozzák igazán az eredményt, de hasonló lelkesedéssel folytatni kell az ifjúság ez irányú felvilágosítását. Az erdészek éppúgy, mint a pedagógusok a jövőnek nevelnek immár nemcsak erdőt, hanem fiatal emberpalántákat.

tanulók. A színvonalas kiállítás dícséri a Mecseki Erdészeti Rt. hozzáállását a fiatalok természet szeretetre való nevelésére.

„Erdei mesék, versek, rajzok” kiállítása

Kirándulni voltunk Karapancsán

Nagy izgalommal vártunk Erika nénire, és az erdész buszra, hogy elinduljunk végre. Augusztus elseje, nyolc óra az iskola előtt, így volt megbeszélve, bár a busz kicsit késett, mi megvártuk.

Nagy nyüzsgés után elérkeztünk Mohácsra a kompkikötőbe. Amikor átértünk a komppal, már csak pár kilométer választott el minket Karapancsa határaitól, ahol egyébként a bajai művészcsapat táborozott. Ahogy kiléptünk a buszból, azonnal elének tárult a tábor szépsége, a művészek gyönyörű képei, maguk a művészek is. Volt egy szobrász bácsi is, aki fával dolgozott és igencsak elbűjt a bokrok mögé. Ibolya nénivel a naiv festőnővel nagyon jól összebarátkoztunk, sokat beszélgettünk. Egy vásárt festett, amelynek alakjai a régi idők népviseletét idézték. A többi művész a tájat,

a kastélyt jelenítette meg. Egy szakállas bácsi képén az emlékeit festette, melyen egy templom előtt görbült hátú édesanyja botladozik. Egy fiatalabb művésznek én is megmutattam a vázlatfüzetemet, amelyet nagyon megdicsért. A többiek látható helyen, a vadászkastély körül voltak. Láttunk két nyuszit, ahogy kiugráltak az erdőből. Ezután a legidősebb bácsi, aki a vezető volt, ajándékokat adott át nekünk: egy-egy medálkorongot és képeslapot. Elmúlt már a fél nap, jött az ebéd, amikor beléptünk a kastélyba: csillárok, gyönyörű bútorok ezüstözött evőeszközök és csodaszép üvegpoharak. Leültünk és rögtön jöttek a finomságok: húsleves, a második vagdalt, azt hiszem szarvasvagdalt volt gombamártással, desszertnek mákos holdacsokákat kaptunk.

Ebéd után rögtön indultunk haza. Az úton őzeket is láttunk. Én nagyon jól éreztem magam, és számomra felejthetetlen nap volt.

Wettstein Dániel 5.b.